

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 27 september 2022

Onderwerp: Natuurbeheerplan 2023

Kenmerk: 1894296/1894423

Bijlagen:

- **Natuurbeheerplan 2023**
- **Nota van Beantwoording Natuurbeheerplan 2023**

1. Inleiding

Natuurbeheerplan 2023

Het Natuurbeheerplan gaat over het beheren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en van agrarische natuur. Uw Staten wordt gevraagd het Natuurbeheerplan met bijbehorende digitale kaarten en meerjarenprognose vast te stellen. Het Natuurbeheerplan 2023 is, met de Uitvoeringsregeling natuur- en landschapsbeheer Noord-Holland 2016 beheerjaar 2023, de basis voor subsidieaanvragen door beheerders van (agrarische) natuur. Het Natuurbeheerplan bestaat uit tekst en digitale kaarten. De kaarten zijn te vinden op <https://geoapps.noord-holland.nl/app/natuurbeheerplan>.

De natuurdoelen in het Natuurbeheerplan vinden hun basis in internationale regelgeving zoals de Vogel- en de Habitatrichtlijn en zijn aangevuld met onze provinciale beleidskeuzes. De subsidies worden verstrekt op basis van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). De belangrijkste ontvangers van de subsidies voor natuurbeheer zijn natuur beherende organisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, het Goois Natuurreservaat en particuliere eigenaren van natuurgrond. Voor het agrarisch natuurbeheer kunnen gecertificeerde agrarische collectieven subsidie aanvragen. Subsidiebeschikkingen hebben een looptijd van zes jaar, waarna steeds wordt gezien of verlenging wenselijk is. Vaststelling van de subsidieplafonds voor 2023 en openstelling van subsidie vindt plaats in het najaar, na vaststelling van dit Natuurbeheerplan door uw Staten. In januari 2023 moet voor meer dan de helft van alle lopende beheerbeschikkingen een nieuwe beschikking worden afgesloten voor 6 jaar. In het Natuurbeheerplan staat ook beschreven op welke wijze monitoring, rapportage en evaluatie plaatsvinden.

Het Natuurbeheerplan 2023 heeft betrekking op nieuw te verlenen beheersubsidies en wordt de opvolger van het Natuurbeheerplan 2022, dat uw Staten op 15 november 2021 hebben vastgesteld. Voor lopende beschikkingen blijft het Natuurbeheerplan dat gold ten tijde van het afgeven van subsidiebeschikkingen het vigerende beleidskader.

2. Procedure vaststelling Natuurbeheerplan

Het Natuurbeheerplan wordt jaarlijks vastgesteld. Sinds 2015 wordt het definitieve Natuurbeheerplan tevens ter vaststelling aan uw Staten voorgelegd. Deze wijziging komt voort uit de decentralisatie van het natuurbeleid en motie 53/2014 ('Natuur is kapitaal'), waarin u de wens hebt uitgesproken om meer sturing te geven aan de besteding van financiën in het groene domein. In artikel 1.3 SVNL 2016-2021 wordt aan uw Staten expliciet de bevoegdheid gegeven om het Natuurbeheerplan vast te stellen. Met het oog op de uitvoeringspraktijk behoudt ons college de bevoegdheid om wijzigingen van ondergeschikt belang in het kaartmateriaal aan te brengen. Als nieuwe ontwikkelingen leiden tot nieuw beleid met majeure kaartwijzigingen, zal dat aan uw Staten worden voorgelegd. Het Natuurbeheerplan wordt na vaststelling gepubliceerd in het Provinciaal Blad.

Uw Staten hebben op 13 mei 2022 een brief met het ontwerp-Natuurbeheerplan 2022 ter informatie ontvangen (kenmerk 1815408/1815415). Het ontwerp-Natuurbeheerplan is ter inzage gelegd van 23 mei tot en met 3 juli 2022. In totaal zijn er 41 zienswijzen ontvangen. In de bijgevoegde Nota van Beantwoording zijn deze van een reactie voorzien. Een aantal zienswijzen heeft geleid tot aanpassing van het Natuurbeheerplan met bijbehorende kaarten.

3. Belangrijkste wijzigingen van het Natuurbeheerplan

Het Natuurbeheerplan 2023 is op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van het Natuurbeheerplan 2022.

Tekst

De tekst van het Natuurbeheerplan is geactualiseerd en aangepast aan recente beleidsontwikkelingen. De grootste wijziging betreft de start van het GLB-NSP¹ per 2023. Voor het agrarisch natuurbeheer betekent dit dat een nieuwe categorie 'klimaat' is toegevoegd en er meer ingezet wordt op waterdoelen. Daarnaast is het Aanvalsplan Grutto opgenomen in het Natuurbeheerplan met extra middelen vanuit de EU en LNV. Doel is om in grote gebieden (minimaal 1000 ha) agrarisch natuurbeheer uit te breiden en te optimaliseren voor weidevogelbeheer.

In de periode 2023-2027 is er nog agrarisch natuurbeheer mogelijk binnen het NNN. Op percelen waar opnieuw een agrarisch natuurbeheercontract wordt afgesloten zal, net als in de andere NNN-gebieden, het proces van omvorming naar natuur starten of voortgaan. Hierbij is het uitgangspunt dat zo snel mogelijk de omschakeling naar natuurbeheer tot stand komt. Een nieuw agrarisch natuurbeheercontract is daarbij nadrukkelijk bedoeld als tijdelijke maatregel om de periode tot NNN-realiseren te overbruggen.

Kaarten

De ambitiekaart is aangepast aan de nieuwe begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast is op enkele locaties de ambitiekaart gewijzigd op basis van ecologische afwijkingen naar aanleiding van bijvoorbeeld een inrichtingsplan.

¹ GLB-NSP: Gemeenschappelijk Landbouwbeleid – Nationaal Strategisch Plan. Het NSP is de nationale vertaling van het Europese GLB en vormt het kader voor het agrarisch natuurbeheer.

Als de inrichting is voltooid (dat wil zeggen: ingericht zoals de ambitiekaart aangeeft) wordt het beheertype op de beheertypekaart gezet. Wijzigingen van de beheertypekaart betreffen dan ook vooral gerealiseerde percelen. Daarnaast is de beheertypekaart in overleg met de beheerders aangepast op de actuele beheertypen. In januari 2023 wordt op een groot deel een nieuwe beschikking afgesloten voor de komende 6 jaar op basis van het beheertype op de beheertypekaart.

De kaarten met zoekgebieden voor agrarisch natuurbeheer voor open grasland, open akker en agrarisch waterbeheer zijn verbeterd. De zoekgebieden droge en natte dooradering zijn met het nieuwe GLB-NSP samengevoegd tot zoekgebied dooradering, maar wel gelijk gebleven in begrenzing. Nieuw binnen het GLB-NSP is de klimaatkaart. In Noord-Holland begrenzen we de hele provincie als zoekgebied voor klimaatmaatregelen binnen het agrarisch natuurbeheer. In januari 2023 worden nieuwe beschikkingen afgegeven aan de collectieven voor 6 jaar.

Zienswijzen

Van de 41 zienswijzen hebben 35 betrekking op de o.a. de kaarten. Sommige zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van de kaarten. Een aantal ingediende zienswijzen gaat over de NNN begrenzing. Deze zienswijzen beschouwen wij als een herbegrenzingsverzoek in het kader van de Omgevingsverordening. Deze beoordelen we bij de eerstvolgende herbegrenzing van de NNN (planning eerste helft 2023).

Een vijftal zienswijzen heeft betrekking op percelen die deel uit maken van het lopende gebiedsproces in Loosdrecht. De zienswijzen geven geen aanleiding tot wijziging van het Natuurbeheerplan. Uitkomsten uit gebiedsprocessen kunnen op termijn wel aanleiding geven om het Natuurbeheerplan aan te passen.

3. Financiering

Het betreft uitgaven voor natuur- en landschapsbeheer (SVNL) en agrarisch natuurbeheer (ANLb). Daarnaast zijn er uitgaven voor de organisatie van het (agrarisch) natuurbeheer.

Het agrarisch natuurbeheer is gebaseerd op Europese regelgeving en wordt voor 65% met Europese middelen gefinancierd. De waterschappen dragen bij aan onderdelen met betrekking tot water. Het Ministerie van LNV draagt bij aan het Aanvalsplan Grutto. Verder is de provincie is cofinancier.

Vanzelfsprekend hangt het Natuurbeheerplan en de financiering daarvan sterk samen met het Programma Natuurnetwerk, dat gelijktijdig aan uw Staten is aangeboden. In de financiële paragraaf van het Natuurbeheerplan is rekening gehouden met de verdere realisatie van het NNN. De komende jaren zullen wij de financiën voor zowel ontwikkeling, inrichting als beheer van het NNN in samenhang blijven benaderen.

Volgens de huidige prognose is het budget voor Natuur- en Landschapsbeheer voor 2023 en 2024 toereikend en vanaf 2025 ontoereikend. Uitgangspunt blijft dat iedereen die (agrarisch) beheersubsidie wil aanvragen of continueren, dat ook kan krijgen, mits uiteraard aan de voorwaarden wordt voldaan. Het zou kapitaalvernietiging zijn om via het Programma Natuurnetwerk (PNN) veel tijd en geld te steken in het realiseren van nieuwe natuur, als dat vervolgens weer verloren gaat omdat geen adequaat beheer kan worden uitgevoerd. Advies is de financiële tekorten die ontstaan vanaf 2025 te betrekken bij de integrale afwegingen in de Kaderbrief 2024.

Financieel overzicht

Verplichtingen NBP					
	2023	2024	2025	2026	2027
Beoogde openstelling voor nieuw beheer SVNL	223.000	187.300	213.050	213.050	213.050
Beoogde openstelling continuering beheer SVNL	9.200.000	119.049	134.516	7.519.660	5.640
Doorloop subsidies SVNL	5.694.866	15.018.561	15.221.512	10.064.190	17.792.968
Beoogde openstelling uitbreiding ANLb (boerenlandvogels, water, klimaat e	555.105	0	603.756	0	0
Beoogde openstelling ANLb aanvalsplan Grutto	1.125.000	37.500	750.000	337.500	0
Beoogde openstelling continuering ANLb	9.359.848	0	0	0	0
Doorloop subsidies ANLb	0	11.039.953	11.077.453	12.431.209	12.768.709
Buiten UVR, ook deels SNL	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Organisatiekosten SNL	2.639.705	2.641.468	2.705.094	2.720.957	2.720.957
Totaal	28.897.525	29.143.831	30.805.381	33.386.567	33.601.324

Dekking NBP					
	2023	2024	2025	2026	2027
Natuur en landschapsbeheer	21.465.188	21.463.188	21.426.590	21.461.590	21.451.590
Cofinanciering LNV Natuur en landschapsbeheer	177.802	183.728	302.263	355.603	355.603
Bijdrage waterschappen	404.305	404.305	404.305	404.305	404.305
EU buiten PNH begroting, via RVO	7.174.262	7.198.637	8.078.578	8.297.953	8.297.953
Totaal	29.221.557	29.249.858	30.211.736	30.519.452	30.509.452

Verschil					
Saldo	324.032	106.027	-593.645	-2.867.115	-3.091.872

De tekorten vanaf 2025 ontstaan doordat:

- Het GLB-NSP extra onderdelen bevat m.b.t. agrarisch natuurbeheer met bijkomende cofinanciering. Dit vraagt dus ook extra inzet van middelen vanuit de provincie. Het gaat om openstellingen van ca. € 600.000 in 2023 en 2025 voor boerenlandvogels, optimalisatie van collectieven, categorie water en categorie klimaat en om het Aanvalsplan Grutto: € 1.125.000 per jaar vanaf 2023 oplopend naar € 2,25 miljoen per jaar vanaf 2026;
- In 2026 een groot aantal hectares natuurbeheer opnieuw beschikt moet worden met de voordan ingeschatte (hogere) beheertarieven (extra kosten € 2 miljoen). Deze tarieven zijn gestegen met 18% als gevolg van loon- en prijsstijgingen. Vanuit het IPO/Bij12 worden gesprekken met het Ministerie van LNV gevoerd om tegemoet te komen in deze tariefstijging. Als het Ministerie besluit tot een tegemoetkoming van de kosten dan leidt dit tot een positiever saldo;
- De bijdrage aan RVO jaarlijks omhoog gaat door extra werkzaamheden als gevolg van uitbreiding ANLb en Aanvalsplan Grutto. In 2023 is dat ca. € 150.000 meer dan in 2022. In 2027 is dat opgelopen tot ca. € 225.000 meer dan 2022.

De beheertarieven voor agrarisch natuurbeheer voor 2023 stijgen met gemiddeld 18% t.o.v. 2022, oftewel met € 1,43 miljoen per jaar, als gevolg van loon- en prijsstijgingen. Deze tarieven betreffen een inschatting o.b.v. concept tarieven. De EU dekt 65% van deze kosten. De Minister van LNV heeft toegezegd 'om zich in te spannen om het tekort aan middelen [35% van de kosten voor de tariefsverhoging van de continuering van de huidige beschikkingen voor agrarisch natuurbeheer, oftewel € 0,5 miljoen] op te vangen vanuit het Rijk'. Provincies hebben in dit overleg aangegeven bereid te zijn om de voorfinanciering voor hun rekening te nemen. Omdat er geen voldoende harde toezegging is van het Rijk om te tariefverhoging van het agrarisch natuurbeheer te financieren nemen wij dit als verplichting op zonder dat hier dekking tegenover staat. Als de Minister de toezegging nakomt hebben we te maken met een positiever saldo.

4. Communicatie en (burger)participatie

Natuurorganisaties, agrarische collectieven en waterschappen zijn bij de totstandkoming van het ontwerp-Natuurbeheerplan betrokken. Zij zijn actief geïnformeerd over de ter visielegging van het ontwerp-Natuurbeheerplan door middel van brieven. Over het Natuurbeheerplan en de

Nota van Beantwoording wordt eveneens actief gecommuniceerd op de provinciale website. Indieners van een zienswijze ontvangen een brief met informatie over de Nota van Beantwoording en het besluitvormingstraject. Het Natuurbeheerplan 2023 wordt op de website van de provincie gepubliceerd en de partners, zoals de beheerders, worden per brief geïnformeerd. Het Natuurbeheerplan wordt na vaststelling gepubliceerd in het Provinciaal Blad.

4. Proces en procedure

De vaststelling van het Natuurbeheerplan en de bijbehorende digitale kaarten is van belang voor de beheerders van (agrarisch) natuur, de subsidieaanvragen en het kunnen afgeven van subsidiebeschikkingen voor (agrarisch) natuurbeheer. Na de vaststelling van het Natuurbeheerplan 2023 en de bijbehorende kaarten hebben belanghebbenden de mogelijkheid om tegen het Natuurbeheerplan beroep in te stellen bij de Rechtbank in Haarlem en hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 58-2022

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 27 september 2022;

gelet op de wenselijkheid om kaders vast te stellen voor het natuurbeheer in de provincie Noord-Holland en de subsidiëring hiervan,

besluiten:

1. Het Natuurbeheerplan 2023 en de daarbij behorende Nota van beantwoording vast te stellen.
2. De financiële tekorten die ontstaan vanaf 2025 te betrekken bij de integrale afwegingen in de Kaderbrief 2024.

Haarlem, 21 november 2022

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,